

Torek, 5. 5. 2020 (3 ure)

DRU

Kmečki upori (Preberi prvi odstavek v SDZ na strani 117).

Glej PRILOGO_DRU

SLJ

V katerem spolu in številu so lahko pridevniki? (SDZ, str. 76, 77)

Glej PRILOGO_SLJ

NIT

Vplivi sonca na vreme - Zakaj je poleti topleje kot pozimi?

SDZ, str. 126, 127, 128

Glej PRILOGO_NIT

KMEČKI UPORI

-KDAJ?

-ZAKAJ?

-KAKO?

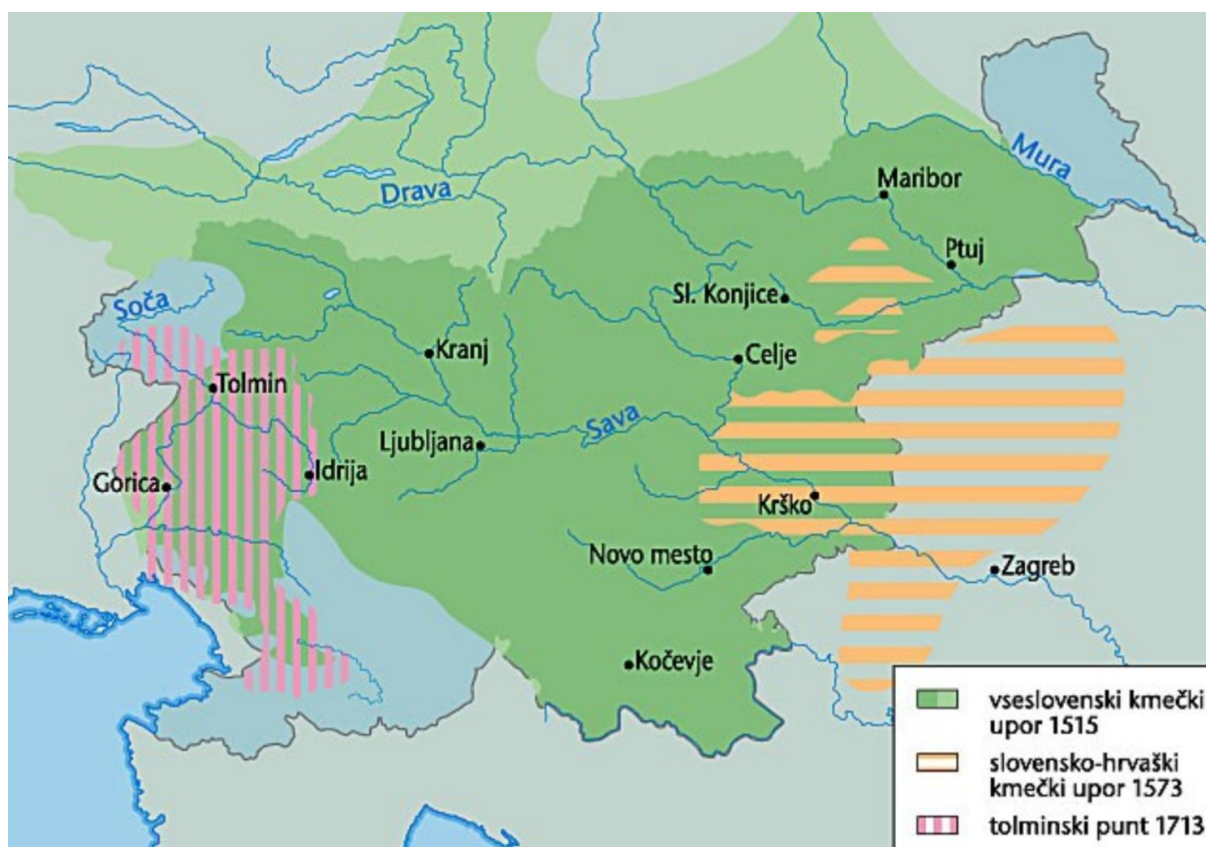
**-Konec 15 in v 16
stoletju;
-Vse slabši položaj
kmetov.**

Glavni vzroki:

- Povečanje dajatev in tlake;
- Turški vpadi;
- Vojne med fevdalci.

Veliki upori so bili trije , manjših pa je bilo približno 140.

OBSEG TREH NAJVEČJIH UPOROV V SLOVENIJI

Prvi vseslovenski upor

- 1515 večina Slovenskega ozemlja
- Plemiško neupoštevanje stare pravde- dajatev;
- Plemiška vojska (1500 vojakov) zatrla kmete (80 000).

Prezi

- Kmetje niso imeli konjence;
- Bili so neenotni;
- Imeli so slabše orožje in manj izurjeni;
- zaupali so cesarju.

Kmetje v boju proti fevdalcem

Fevdalec proti upornim kmetom

- **Kmetje niso imeli konjenice;**
- **Bili so neenotni;**
- **Imeli so slabše orožje in manj izurjeni;**
- **zaupali so cesarju.**

Kmetje gredo v boj s sekirami, vilami, grabljami, kosami...

Hrvaško-slovenski kmečki upor

- Začel na Hrvaškem Zagorju in se razširil na del slovenskih dežel;
- 1572-1573;
- Vodil ga je Ilija Gregorčič;
- Odločilno bitko pri Stubici pa je vodil Matija Gubec.

- Plemiški vojski so na pomoč priskočile čete Uskokov;

- Maščevanje doseglo vrh s kronanjem Matije Gubca z razbeljeno krono v Zagrebu in razčetverjenjem;

- Ostale vidnejše osebnosti upora so obesili po drevesih, preostale upornike pa pohabili.

- Plemiški vojski so na pomoč priskočile čete Uskokov;
- Maščevanje doseglo vrh s kronanjem Matije Gubca z razbeljeno krono v Zagrebu in razčetverjenjem;
- Ostale vidnejše osebnosti upora so obesili po drevesih, preostale upornike pa pohabili.

OBSODBA Matije Gubca V Zagrebu

TRETJI NAJVEČJI KMEČKI UPOR JE BIL **TOLMINSKI PUNT** (1713)

Razišči še o tem, če te zanima. Pošlji ...

KAKŠNE SO BILE POSLEDICE KMEČKIH UPOROV (ZA KMETE)?

KMETJE so morali plačati vso škodo, uveden je bil PUNTARSKI DAVEK.

Delo upornikov

Usmrtitev obsojenih upornikov

KMEČKI UPORI (datum)

Iz priloženega besedila izdelaj zapis v zvezek (lahko je miselni vzorec).

PRILOGA_SLJ

V katerem spolu in številu so lahko pridevniki?

- V SDZ na strani 76 reši nalogo 8.

V tej nalogi bodi pozoren na zelo razširjeno napačno rabo vprašalnic *kakšen, kateri*.

Rabo vsake vprašalnice pojasni (npr. *zanimiva knjiga* → *kakšna knjiga?* – ker sprašujemo po lastnosti; *frizerska šola* → *katera šola?* – ker sprašujemo po vrsti šole ipd.).

Namesto vprašalnice *kateri/katere vrste* pogosto napačno uporabljamo vprašalnico *kakšen*.

Rešitve naloge preveri na spletni strani Radovednih pet.

- V nalogi 9 na strani 76 **poveži vprašalne povedi z ustreznim odgovorom**.
Rešitve preveri na spletni strani Radovednih pet.
V zvezek napiši še **odgovore v daljših povedih** (glej primer v nalogi 9).
- Razmisli in odgovori na strani 77.
Preberi **vprašanja v oblčkih** in nanje **ustno odgovori**.
- Dopolni in pomni.
Nepopolno besedilo najprej preberi, nato **vstavi manjkajoče besede**.
Če imaš težave, si pomagaj z nalogo 3 na strani 74 in nalogo 5 na strani 75.
- V zvezek za SLJ zapiši naslednje:

SPOL in **ŠTEVILO** pridevnika sta odvisna od **spola** in **števila samostalnika**, ob katerem stoji **pridevnik**.

=

Pridevnik se **UJEMA** s samostalnikom v **SPOLU** in **ŠTEVILU**.

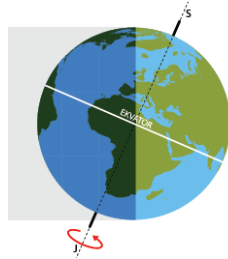

PRILOGA_NIT

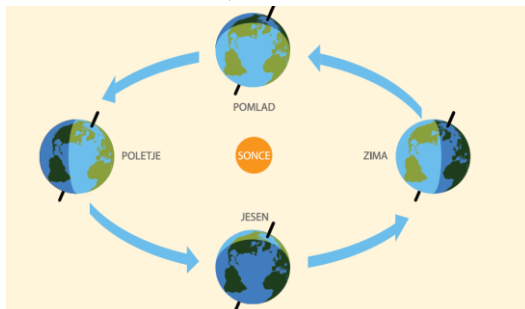
Vplivi sonca na vreme - Zakaj je poleti topleje kot pozimi?

- V SDZ na strani 126 reši **Kaj že veš?**

Zemlja je planet. Menjavanje dneva in noči je posledica vrtenja Zemlje za en obrat okoli svoje vrtilne osi. Vrtilna os potuje skozi oba tečaja in središče. Vrtenje poteka od zahoda proti vzhodu. (Zemlja za en obrat porabi 23h 56m 4s – zaradi razlike do 24 h imamo vsake štiri leta prestopno leto s 366 dnevi).

- **Letni časi** so posledica gibanja Zemlje po tiru okoli Sonca in obenem posledica njene nagnjenosti glede na vrtilno os. Eno leto – en obhod Zemlje okoli Sonca – 365 dni – (natančno 365,24 zemeljskih dni).

Za ogled letnih časov klikni na naslednji povezavi:

<https://sites.google.com/site/masal1375/letni-casi>

<https://www.youtube.com/watch?v=57IF41OpaDE>

- Za nastanek letnih časov je pomemben **vpadni kot sončnih žarkov**.

Opravi dejavnost na strani 127. Po opravljenem poskusu dopolni povedi oz. odgovori na vprašanja.

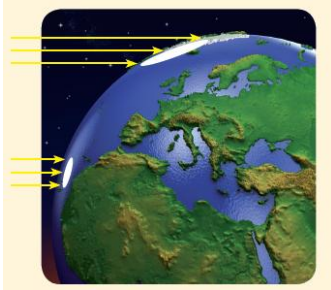
Pri dopolnjevanju povedi si pomagaj z obarvanim besedilom na strani 128 zgoraj.

Na **spletni povezavi učim se.com** poišči 5. razred, nato naravoslovje, nato Vplivi sonca na vreme in nazadnje Svetloba. Reši naloge.

- V SDZ na strani 128 opravi nalogo **Kako se spreminja vpadni kot svetlobe čez opoldne in čez leto?**

Oglej si slike , v nalogi B pa označi nepravilen zapis v povedi in ga popravi. Reši še nalogo C na strani 129 zgoraj.

- **Planet Zemlja je različno ogret.**

Preberi obarvano besedilo na strani 129. Oglej si slikovni prikaz in poveži ugotovitve iz poskusa z baterijo. Na prikazu poišči lego Slovenije.

- Na **spletni povezavi učim se.com** v 5. razredu pri naravoslovju poišči še Vplivi sonca na vreme, nato Letni časi in odgovori na vprašanja.